سالنامهٔ بندر و دریا — شمارهٔ ۴ — سال ۲۱ — ۲۰۲۲

سالنامهٔ بندر و دریا

مقررات ثبت‌نام و بارگیری در اسکله‌های بندر شرقی، موانع و راه‌های دسترسی

نوشتهٔ: مهندس هادی رحیمی‌فر

بندر شرقی در سال‌های اخیر به یکی از پرترددترین مبادی ورودی و خروجی کالا در جنوب کشور تبدیل شده است. با افزایش حجم مبادلات، ازدحام کامیون‌ها در ورودی بندر و طولانی شدن صف‌ها در محوطهٔ گمرک، مشکلی جدی برای فعالان اقتصادی پدید آمده است. در این گزارش، مقررات ثبت‌نام و بارگیری در اسکله‌های بندر شرقی، موانع موجود و راه‌های دسترسی به آن بررسی می‌شود.

(مقررات ثبت‌نام و بارگیری)

ثبت‌نام بارگیری در اسکله‌های بندر شرقی فقط از طریق سامانهٔ «بندر» انجام می‌شود و مراجعهٔ حضوری به دفاتر بندر پذیرفته نیست. هر راننده پیش از حرکت به سمت بندر باید نوبت بارگیری خود را در سامانه رزرو کند. رزرو برای بازهٔ دو ساعته انجام می‌شود و راننده موظف است حداقل ۳۰ دقیقه پیش از شروع بازهٔ رزرو شده وارد محوطهٔ انتظار شود. ورود زودتر یا دیرتر از این بازه به معنی از دست دادن نوبت است.

برای ثبت‌نام، راننده باید شماره گواهینامه، شماره پلاک کامیون و شماره کارت هوشمند راهداری را در سامانه وارد کند. همچنین بارنامهٔ صادرشده توسط فرستنده کالا باید پیش از ورود به بندر بارگذاری شود. کامیون‌هایی که بارنامه ندارند یا اطلاعات بارنامه با اطلاعات ثبت‌نام مغایرت دارد، اجازهٔ ورود به محوطهٔ گمرک را ندارند و در پارکینگ بیرونی متوقف می‌شوند.

ساعت کاری اسکله‌ها از ۷ صبح تا ۱۹ است و در ماه رمضان ساعت پایان کار دو ساعت زودتر اعلام می‌شود. جمعه‌ها تعطیل است. در روزهای تعطیل رسمی فقط یک اسکله برای کالاهای فاسدشدنی باز است. تغییر ساعت کاری حداقل ۴۸ ساعت پیش از اجرا در سامانه و تابلوهای ورودی بندر اعلام می‌شود.

(موانع و مشکلات)

مهم‌ترین مشکل، ازدحام کامیون‌ها در ورودی بندر است. بسیاری از رانندگان به دلیل نداشتن نوبت یا رسیدن زودتر از موعد، ساعت‌ها در صف می‌مانند. این صف‌ها گاهی تا ۱۲ کیلومتر امتداد پیدا می‌کند و عبور و مرور در محدوده را مختل می‌سازد. شهرداری بندر شرقی بارها اعلام کرده است که کامیون‌های بدون نوبت جریمه می‌شوند، اما اجرای این تصمیم با مقاومت رانندگان روبه‌رو شده است.

مشکل دوم، کمبود پارکینگ مناسب برای توقف موقت است. راننده‌ای که زودتر از موعد می‌رسد، ناچار است یا در صف بماند یا کامیون را در خیابان‌های اطراف پارک کند. پارکینگ بیرونی ظرفیت حدود ۴۰۰ دستگاه دارد، در حالی که در روزهای اوج تردد بیش از ۱۱۰۰ کامیون در روز وارد بندر می‌شود. نبود پارکینگ کافی، عملاً بخش بزرگی از ظرفیت جاده‌های ورودی را از بین برده است.

مشکل سوم، ضعف سامانه «بندر» در اطلاع‌رسانی به رانندگان است. بسیاری از رانندگان از تغییر ساعت کاری یا بسته شدن اسکله‌ها خبر ندارند و پس از رسیدن به بندر با مشکل روبه‌رو می‌شوند. پیامک‌های هشدار سامانه نیز گاهی با تأخیر ارسال می‌شود. بهبود این بخش می‌تواند بخش زیادی از ازدحام را کاهش دهد.

(راه‌های دسترسی)

برای کاهش ازدحام در محدودهٔ بندر، دو راه‌حل موقت در حال اجراست. نخست، ایجاد پارکینگ بیرونی در کیلومتر ۱۲ جاده بندر شرقی به ظرفیت ۶۰۰ دستگاه که از ابتدای مهر ۱۴۰۱ آماده بهره‌برداری است. دوم، استقرار سامانه‌های توزین و کنترل هوشمند در ورودی بندر برای جلوگیری از ورود کامیون‌های اضافه‌بار. هر دو طرح در مرحلهٔ آزمایشی قرار دارند.

(پیشنهادها)

پیشنهاد می‌شود ظرفیت پارکینگ بیرونی تا پایان ۱۴۰۲ به ۱۰۰۰ دستگاه برسد و سامانه «بندر» با سامانه‌های راهداری و گمرک یکپارچه شود. همچنین پیشنهاد شده است که برای رانندگان دارای نوبت، تخفیف در عوارض جاده در نظر گرفته شود. اجرای این پیشنهادها می‌تواند زمان انتظار کامیون‌ها را به کمتر از ۶ ساعت برساند.

مقررات ثبت‌نام و بارگیری در اسکله‌های بندر شرقی، موانع و راه‌های دسترسی به محوطهٔ گمرک